

Sabiedrības integrācijas fonds

Padomes 3.sēdes darba kārtības

7.jautājuma materiāls

Latvijas valsts budžeta finansētās programmas

„Pilsoniskās līdzdalības veicināšanas programma diasporas NVO darbības atbalstam”

izvērtējums

Identifikācijas Nr.: 2020.LV/DP

Rīga, 2020

1. Programmas raksturojums

Sadarbība ar diasporu ir viena no valdības prioritātēm, tādēļ tā ir atvēlējusi finansējumu diasporas nevalstisko organizāciju darbības atbalstam. Lai veiksmīgāk risinātu diasporas jautājumus, ir svarīgi iesaistīt pārstāvjus no diasporas un to pārstāvošajām organizācijām, savukārt sadarbības process noris daudz veiksmīgāk, ja diasporas pārstāvniecība ir strukturēta, tādēļ ir svarīgi veicināt diasporas pašorganizēšanās procesus.

Liela daļa ārvalstīs dzīvojošo tautiešu ir motivēti un ieinteresēti Latvijas sabiedriski politiskajos procesos, tādēļ saiknes saglabāšana ar Latviju, nodrošinot iespēju sekot līdzi aktuālākajām norisēm un pašiem aktīvi iesaistīties, ir būtiska, nodrošinot kvalitatīvu informāciju un pilsoniskās līdzdalības iespējas.

Lai to paveiktu, ir nepieciešama īpaši pasākumi, lai uzturētu diasporas saikni ar Latviju, stiprinātu piederības sajūtu Latvijai, tai skaitā nodrošinātu nacionālās identitātes saglabāšanu, pilsonisko līdzdalību, sabiedrisko un kultūras līdzdalību, kā arī veicinātu atgriešanos Latvijā.

2020.gadā īstenotā Latvijas valsts budžeta finansētā programma „Pilsoniskās līdzdalības veicināšanas programma diasporas NVO darbības atbalstam” (turpmāk - programma) atbilst Nacionālās identitātes, pilsoniskās sabiedrības un integrācijas politikas īstenošanas plāna 2019.-2020.gadam 1.2.mērķī “Aktivizēt Latvijas iedzīvotājus sabiedrībai aktuālu izaicinājumu risināšanā” izvirzītajam 1.2.1.pasākumam „Diasporas organizāciju atbalsta apakšprogramma” un Diasporas likumā noteiktajam par valsts atbalstu diasporas organizāciju darbības stiprināšanai.

Programmas mērķis bija saglabāt no Latvijas emigrējušo iedzīvotāju (turpmāk – diaspora) saikni ar Latviju, stiprināt viņu nacionālo identitāti, veicināt diasporas pašorganizēšanos, kā arī veicināt to pilsonisko līdzdalību Latvijas sabiedriski politiskajā dzīvē.

Kopējais programmas ietvaros pieejamais finansējums 2020.gadā bija 179 120 EUR no Kultūras ministrijas budžetā iekļautajiem un Sabiedrības integrācijas fondam piešķirtajiem valsts budžeta dotācijas līdzekļiem 2020.gadā.

Maksimālais vienam projektam pieejamais programmas finansējums bija – līdz 15 000 EUR.

Projektu iesniegumus varēja iesniegt:

- Latvijas Republikā reģistrēta biedrība vai nodibinājums, kas pārstāv Latvijas diasporas ārvalstīs intereses
- vai
- ārvalstī reģistrēta sabiedriskā organizācija, kas pārstāv Latvijas diasporu ārvalstīs.

Projekta mērķa grupa bija latviešu diaspora un diasporas organizācijas ārvalstīs.

Projektu iesniedzēji varēja darboties individuāli vai sadarbībā ar partnerorganizācijām. Partneri varēja būt citas Latvijā vai ārvalstīs reģistrētas diasporas nevalstiskās organizācijas, kas pārstāv projektā iesaistīto mērķa grupu. Projektā varēja iesaistīt arī citas Latvijā reģistrētas biedrības, nodibinājumus vai ārvalstu organizāciju pārstāvniecības, kā arī valsts un pašvaldību iestādes.

Programmas ietvaros bija atbalstāmas šādas aktivitātes:

- diasporas organizāciju darbības spēju stiprināšanas pasākumi, t.sk. administratīvais atbalsts pamatdarbības nodrošināšanai;
- pasākumi, kas vērsti uz jaunu biedru piesaisti un to iesaisti organizācijas darbā;
- īpaši atbalstāmi pasākumi diasporas jauniešu organizāciju izveidei vai pastāvošas diasporas organizācijas jauniešu nodaļas izveidei un darbības stiprināšanai;
- pasākumi, kas veicina diasporas kopienu savstarpējo sadarbību pilsoniskas sabiedrības stiprināšanai un stiprina diasporas saikni ar Latviju (t.sk. ar Latvijas pilsonisko sabiedrību, uzņēmējdarbības vidi, valsts pārvaldi);
- informatīvi un izglītojoši pasākumi (lekcijas, diskusijas, forumi, tikšanās, informatīvais tālrunis, informācija internetā un tml.) par diasporai svarīgiem jautājumiem (piemēram, iespējas piedalīties vēlēšanās un referendumos, līdzdarboties lēmumu pieņemšanā, remigrācijas atbalsta pasākumi, darba un uzņēmējdarbības iespējas Latvijā un sadarbības veidošana ar Latvijas biedrībām un nodibinājumiem);
- diasporas organizāciju komunikācijas platformu atbalsts (interneta vietņu uzturēšana, portāli, interneta platformas).

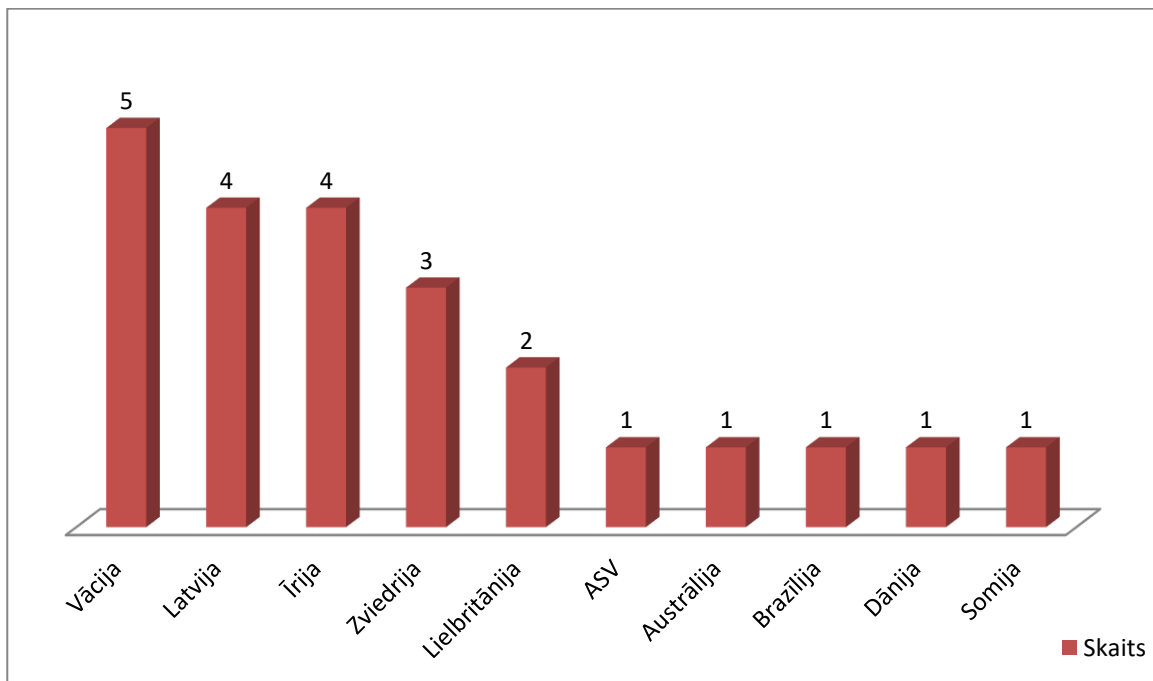
2. Projektu pieteikumu konkursa apraksts un iesniegto projektu pieteikumu analīze

Sabiedrības integrācijas fonda sekretariāts 2020.gada 11.februārī izsludināja atklātu projektu pieteikumu konkursu Latvijas valsts budžeta finansētās programmas “Pilsoniskās līdzdalības veicināšanas programma diasporas NVO darbības atbalstam” ietvaros.

Projektu pieteikumus varēja iesniegt līdz 2020.gada 12.martam. Noteiktajā termiņā tika saņemti 23 projektu pieteikumi par kopējo pieprasīto izmaksu summu EUR 284 976,58.

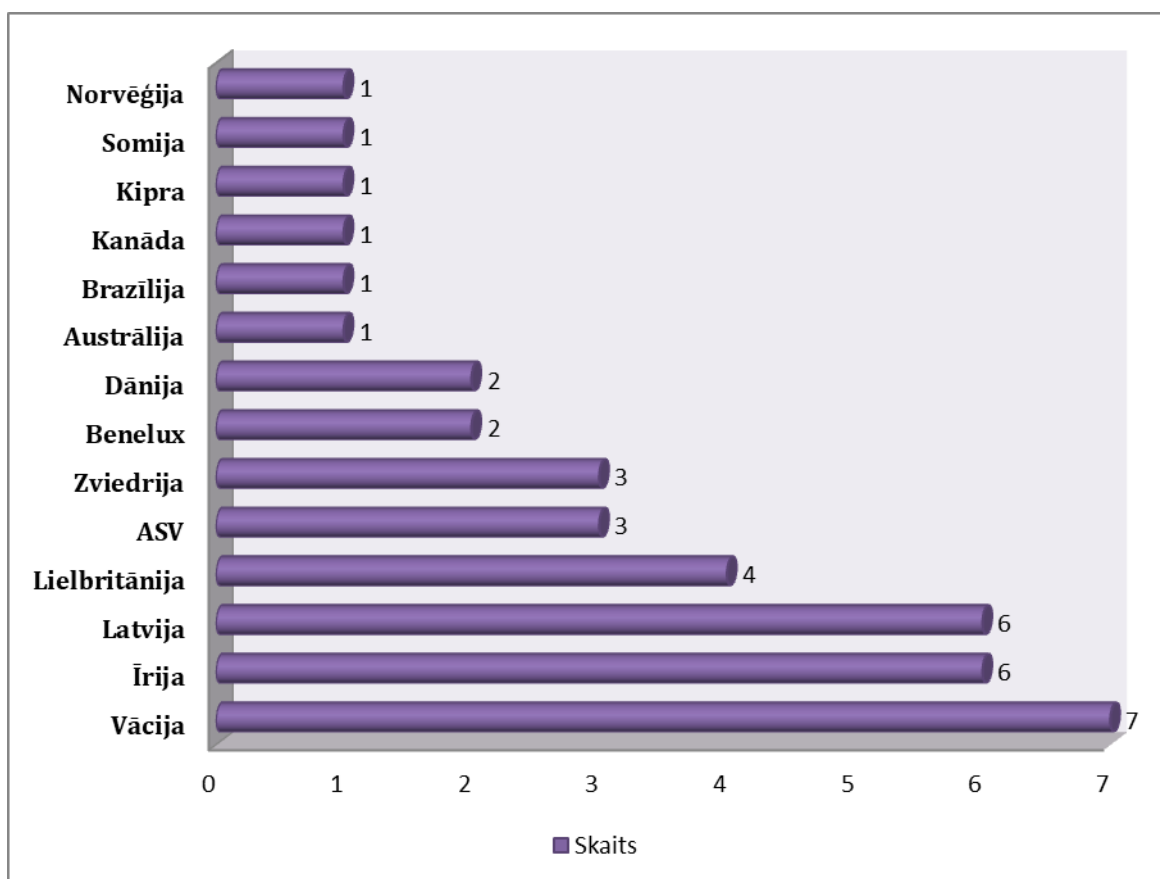
Kopumā tika saņemti projektu pieteikumi no organizācijām, kas reģistrētas 10 valstīs (1.attēls):

1.attēls. Projektu iesniedzēju skaits pēc reģistrācijas valsts.

Vērtējot pēc projektu pieteikumos norādītajām plānoto aktivitāšu īstenošanas vietām, secināms, ka aktivitātes bija plānotas 14 valstīs. Divos projektu pieteikumos norādītas Benelux valstis (Beļģija, Nīderlande, Luksemburga) (2.attēls):

2.attēls. Projektu pieteikumos norādītās valstis, kurās plānota aktivitāšu īstenošana.

Projektu pieteikumu atbilstības vērtēšanas rezultātā visi 23 projektu pieteikumi tika atzīti par atbilstošiem atbilstības vērtēšanas kritērijiem.

Konkursa nolikumā noteikto minimāli nepieciešamo punktu skaitu kvalitātes vērtēšanas kritērijos neieguva pieci projektu iesniegumi.

Saskaņā ar konkursa nolikuma 4.punktu, izvērtētie projektu pieteikumi tika sarindoti secībā pēc iegūtā kopējā punktu skaita kvalitātes vērtēšanas kritērijos. Ņemot vērā, ka 2020.gadā kopējais programmas ietvaros pieejamais finansējums bija 179 119,80 EUR, vērtēšanas komisija uz nākamo kārtu virzīja 14 projektu pieteikumus par kopējo summu 175 947,18 EUR. Programmā veidojās atlikums 3172,82 EUR, kas nebija pietiekams nākamā projekta rindas kārtībā finansēšanai.

Pieteikumu atbilstība administratīvās vērtēšanas kritērijiem tika vērtēta pēc „jā” un „nē” principa.

Analizējot konstatētās neprecizitātes administratīvajā vērtēšanā, kopējā tendence projektos bija neprecizitātes projekta iesniegumā, kļūdas projekta budžetā un papildus sakarā ar Covid-19 ārkārtas situācijas ierobežojumiem bija nepieciešamība veikt izmaiņas aktivitāšu īstenošanā:

- pārskatīt projektā plānotās aktivitātes un plānotās izmaksas saistībā ar COVID-19 izplatību, noteiktajiem ierobežojumiem un pārceltajiem pasākumiem;
- nesakritības projekta iesnieguma veidlapā ar projekta budžetā norādīto informāciju par projekta izmaksām;
- neprecīzi norādīta informācija par projekta aktivitātēm – aktivitāšu apraksts atšķiras no projekta kopsavilkumā sniegtās informācijas;
- pārskatīt, kā tiek ievērots izmaksu lietderības, ekonomiskuma un efektivitātes princips;
- skaidrot, sākot no kādas summas preces tiek uzskaitītas par pamatlīdzekļiem utml.

3. Apstiprināto un īstenoto projektu pieteikumu uzraudzība

2020.gada 17.aprīlī Sabiedrības integrācijas fonda padome pieņēma lēmumu par 14 projektu pieteikumu apstiprināšanu.

Kopējais programmas ietvaros pieejamais finansējums 2020.gadā bija 179 119,80 EUR. Noslēgtajos 14 līgumos projektu kopējā pieprasītā programmas finansējuma summa bija 163 895,18 EUR. Vairākos projektos īstenotāji, veicot precizējumus, plānoto izdevumu summu samazināja sakarā ar izmaiņām aktivitāšu plānošanā, ņemot vērā Covid-19 ārkārtas situācijas ietvaros ieviestos ierobežojumus dažādās valstīs.

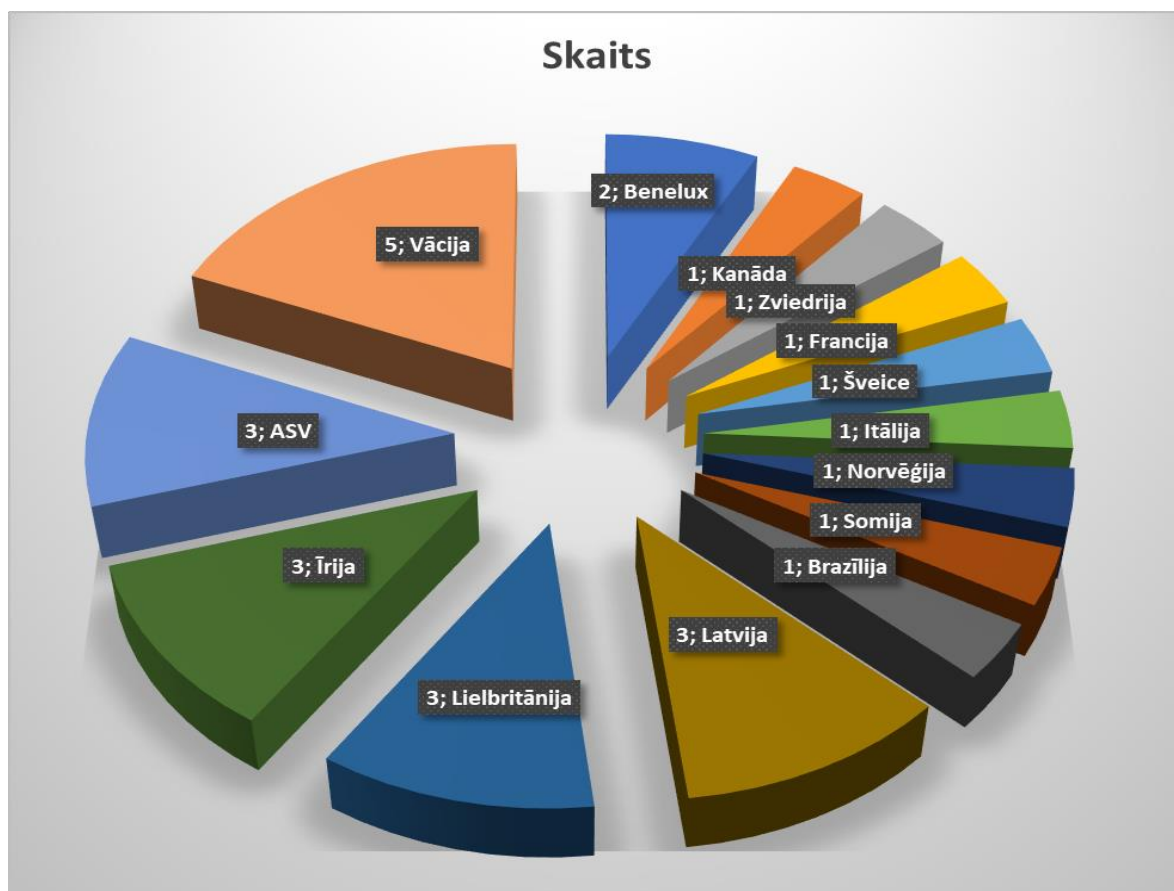
2020.gada jūlijā tika izbeigts viens projekta īstenošanas līgums, jo projekta iesniedzēja biedrības vadītāja gāja bojā un biedrība nevēlējās turpināt uzņemtās saistības par projekta īstenošanu. Projektam izmaksātais avansa maksājums tika atskaitīts atpakaļ Sabiedrības integrācijas fondam.

Pārskata periodā tika iesniegti 10 projektu starpposma pārskati, kas visi tika arī apstiprināti.

4. Projektu īstenoto rezultātu analīze

Šajā sadaļā tiek izvērtēti 13 īstenotie projekti. Projekti tika īstenoti 16 valstīs, ieskaitot Latviju (3.attēls):

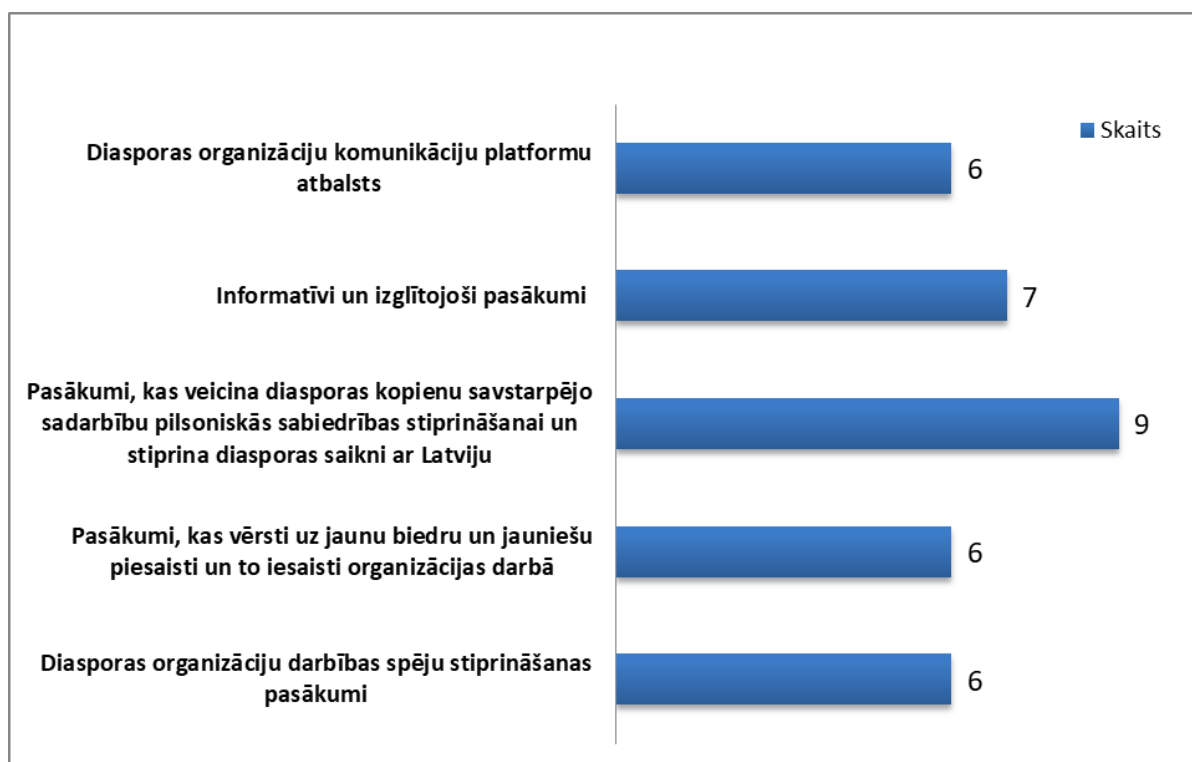
3.attēls. Valstis, kurās tika īstenotas apstiprināto projektu aktivitātes

Ņemot vērā iepriekš neparedzamo situāciju sakarā ar Covid-19 pandēmijas ieviestajiem ierobežojumiem attiecībā uz ceļošanu un dalībnieku pulcēšanos, projektu īstenotāji daudzus pasākumus, kas bija plānoti klātienē, iespēju robežās pārorganizēja online režīmā vai arī atteicās no to īstenošanas vispār, ja tas nebija iespējams. Lai gan pasākumu un aktivitāšu skaits

bijis mazāks vai tās īstenotas tikai daļēji un līdz ar to arī piesaistītās mērķauditorijas skaits un iesaistīto diasporu skaits ir samazinājies, projektos plānotie mērķi un uzdevumi ir sasniegti atbilstoši reālajai situācijai. Par to liecina projektu ietvaros īstenotās aktivitātes (4.attēls) atbilstoši projektu noslēguma pārskatos pieejamai informācijai.

4.attēls. Apstiprināto projektu ietvaros īstenotās aktivitātes.

Neskatoties uz to, ka 2020.gadā iepriekšminēto ierobežojumu dēļ aktivitātes netika īstenotas sākotnēji plānotajā apjomā, var uzskatīt, ka programmas mērķis – saglabāt no Latvijas emigrējušo iedzīvotāju saikni ar Latviju, stiprināt viņu nacionālo identitāti, veicināt diasporas pašorganizēšanos, kā arī veicināt to pilsonisko līdzdalību Latvijas sabiedriski politiskajā dzīvē - ir sasniegts.

Kopumā projektu aktivitātēs piedalījās un caur interneta vietnēm informāciju saņēma 402 333 personas.

Četros no apstiprinātajiem projektiem tika iesaistīti sadarbības partneri: biedrības, kas reģistrētas Latvijā - Eiropas Latviešu Apvienība, Ventspils Jauniešu māja, Nodibinājums “Sabiedrības Līdzdalības fonds”, Tradicionālās kultūras biedrība “MANTOJUMS” un viena diasporas organizācija - Itālijas un Itāļu Šveices latviešu biedrība “ALISI”.

Kopējais apgūtais programmas finansējums ir 127846,67 EUR. Finansējuma apguvi un būtiskākos nepilnīgas finansējuma apguves iemeslus skatīt 1.tabulā.

1.tabula. Programmas finansējuma izlietojums projektos.

Projekta Nr.	Plānotais programmas finansējums	Faktiskais programmas finansējums	Neattiecinā-mās izmaksas	Neizlie-totais finansē-jums	Finansējuma neapguves iemesli/ neattiecināto izmaksu iemesli	Atgūstamas izmaksas
2020.LV/DP /01/01	13 670,00	13 670,00	-	-	-	-
2020.LV/DP /02/10	10 166,00	8104,29	28,12	2061,71	Lidmašīnu biļešu iegādes izmaksas, kas netika izmantotas	28,51

2020.LV/DP /03/02	7 493,00	7007,87	-	485,13	Netika izmantots viss plānotais finansējums	-
2020.LV/DP /04/13	8 988,00	481,64	147,75	8506,36	Daļa izmaksu veiktas pēc projekta īstenošanas perioda beigām, pārējiem norādītajiem izdevumiem nav iesniegti izmaksu attaisnojoši dokumenti, nav izmantots viss finansējums	3113,56
2020.LV/DP /05/12	13354,01	13244,5	-	109,51	Netika izmantots viss plānotais finansējums	-
2020.LV/DP /06/03	7223,88	6777,54	-	446,34	Netika izmantots viss plānotais finansējums	-
2020.LV/DP /07/07	14999,30	13772,55	278,76	1226,75	Lidmašīnu biļešu iegādes izmaksas, kas netika izmantotas	-
2020.LV/DP /09/04	15 000,00	15 000,00	-	-	-	-
2020.LV/DP /10/05	14995,00	14443,00	-	552,00	Netika izmantots viss plānotais finansējums	-
2020.LV/DP /13/14	3 028,00	3022,36	-	5,64	Netika izmantots viss plānotais finansējums	-
2020.LV/DP /14/08	6000,00	6000,00	-	-	-	-
2020.LV/DP /19/06	15000,00	12775,29	-	2224,71	Netika izmantots viss plānotais finansējums	-
2020.LV/DP /23/11	13547,63	13547,63	-	-	-	-

5. Secinājumi

Nemot vērā, ka programma tiek īstenota jau vairākus gadus, lielākā daļa projektu iesniedzēju jau bija iesnieguši vai īstenojuši projektus iepriekšējos gados. Programma ir guvusi atpazīstamību diasporā un diasporas organizācijas rēķinās ar programmas atbalstu savu iniciatīvu īstenošanai.

Pēc īstenoto aktivitāšu klāsta, secināms, ka organizācijas ir sākušas pievērst uzmanību ne tikai aktivitātēm, kas vērstas uz svētku svinēšanu un kopā sanākšanu, lai dziedātu un dejotu, bet arī tādā aktivitātēm, kas veicinātu tīklošanos un pieredzes apmaiņu par dažādiem jautājumiem – vai tie ir vietējie latviešu uzņēmēji, kas veido savu atpazīstamību un rada iespējas citiem uzzināt par viņiem, un iespējams lūgt palīdzību savas uzņēmējdarbības uzsākšanai, sniedzot padomus par vietējās valsts likumdošanu un citiem jautājumiem, vai dažādu valstu organizāciju kopīgi semināri, lai veicinātu ciešāku sadarbību un meklētu risinājumus problēmām, kas pastāv katrā no diasporas valstīm. 2020.gada projektos plānoto pasākumu īstenošanu negatīvi ietekmēja Covid-19 pandēmijas ierobežojumi, bet, neskatoties uz to, lielākā daļa projekta īstenošanu sāka vai garākā laika periodā spēja daļu aktivitāšu pārorganizēt vai īstenot mazākā apmērā, kā plānots.

2020.gadā ir attaisnojis pagājušajā gadā secinātais, ka jāmaina pieeja projekta budžeta plānošanai un izveidošanai. Lai uzlabotu kopējo projektu iesniegumu kvalitāti, projekta budžetā bija norādāmas tikai pozīcijas, kurām nepieciešams programmas finansējums, jo iepriekšējos gados neskaidrības un kavēkļus projektu īstenošanai radīja dažāda izpratne par projekta īstenotāja līdzfinansējumu – atskaitīšanās par to un procentuālās attiecības ievērošana. Tādēļ 2020.gadā programmā atteicās no projekta īstenotāja līdzfinansējuma, paredzot segt 100% projekta izmaksas no programmas finansējuma.

Nemot vērā, ka programma vērsta uz organizācijas darbības nodrošināšanu, nebija lietderīgi izdalīt atsevišķi administratīvās izmaksas, nosakot tām procentuālo attiecību, bet iekļaut tās kopējās projekta izmaksās, tādējādi ļaujot projekta īstenotājam pašam izvērtēt, kādas izmaksas tam nepieciešamas projekta kvalitatīvai īstenošanai. Šajā gadā konstatējams pie starposma un noslēguma pārskata iesniegšanas, ka izmaksas ir skaidri norādītas un saprotamas gan projekta īstenotājam, gan Fondam kā administrētājam.

Nākošajos gados jāturpina detalizēti skaidrot konkursa nolikumā ietvertie nosacījumi – par atbalstāmajām aktivitātēm un izmaksu plānošanu, kā arī līguma nosacījumiem un iesniedzamajiem dokumentiem projektu īstenošanas posmā, jo projektu īstenošanas laikā mēdz iestāties situācijas, ar kurām projekta iesniedzējs nav saskāries iepriekš, līdz ar to komunikācija ar projektu īstenotājiem var laicīgi novērst riskus.

2020.gada projektu konkurss uzskatāms par veiksmīgu un programmas mērķi veicinošu, tajā pašā laikā izaicinošu Covid-19 ierobežojumu dēļ. Neskatoties uz to, tika nodrošināta diasporas organizāciju darbība – gan īstenojot atsevišķas nelielas aktivitātes – ikdienas darbību, gan aktīvi darbojoties ar jauniešiem, iesaistot diasporas pārstāvjus aktīvās diskusijās, veidojot seminārus dažādu valstu diasporas pārstāvjiem un veicinot dažāda veida sadarbību un atpazīstamību. Un tas viss noticis veiksmīgi pārplānojot darbību Covid-19 ierobežojumu apstākļos. Tas liecina par to, ka ar katru gadu diasporas organizāciju kapacitāte nostiprinās, organizāciju pasākumi ir vērsti uz plašāku valstu tvērumu sadarbībai ar citām diasporām, kā arī ir elastīga pieeja plānošanā.

Nemot vērā projektu pieteikumu sakitu, kā arī īstenoto projektu aktivitāšu apjomu, tas liecina, par diasporu interesi īstenot šo programmu. Savukārt tas, ka diasporas paplašina savu aktivitāšu tvērumu, pievēršot uzmanību ne tikai organizācijas kapacitātes stiprināšanai un sadarbībai, bet arī diasporas kā organizācijas ilgtspējai, kura sekmē pilsonisko līdzdalību, interešu pārstāvību un iesaisti Latvijas sabiedriski politiskajā dzīvē, tautsaimniecības, izglītības un zinātnes jomā un valsts pārvaldē, norāda par programmas pozitīvo ietekmi un nepieciešamību arī turpmāk diasporas organizācijām.

Apstiprināto projektu pieteikumu saraksts

Nr.p.k.	Projekta Nr.	Projekta iesniedzējs	Projekta nosaukums
1.	2020.LV/DP/07	Latviešu centrs Minsterē	Latviešu diasporas digitālo iespēju pilnveidošana pilsoniskās līdzdalības stiprināšanai
2.	2020.LV/DP/19	Biedrība "Eiropas Latviešu apvienība"	„3D Diaspora Domā Dara”-2020
3.	2020.LV/DP/04	Ijui latviešu kultūras centrs	Brazīlija – Latvija: latviskās identitātes spēks šodien un senāk
4.	2020.LV/DP/09	Biedrība Latvieši.com	Latvieši.com komunikācijas platformas attīstība
5.	2020.LV/DP/06	Latviešu centrs Minsterē	Kopīgi sildot Latvijas elpu svešumā
6.	2020.LV/DP/01	Peterborough Latviešu biedrība	Pilsoniskās līdzdalības veicināšanas latviešu kopienā Peterborough
7.	2020.LV/DP/05	Eiropas Latviešu Jauniešu biedrība - Eiropas Jaunieši	Eiropas latviešu sporta festivāls "Olimpiskais Lāčplēšis"
8.	2020.LV/DP/13	Latviešu-somu ģimeņu biedrība “Laivas”	Latviešu ģimeņu ikgadējie rudens ražas svētki Helsinkos
9.	2020.LV/DP/16	Latviešu Biznesa klubs Dānijā	Atbalsta programma diasporas uzņēmējiem - Radi un vadi!
10.	2020.LV/DP/03	LATVIEŠU KULTŪRAS FONDS ĪRIJĀ (LKFI)	Latviešu organizāciju kapacitātes stiprināšana Īrijā
11.	2020.LV/DP/14	Rietumkrasta latviešu izglītības centrs	Jauniešu latviskās saišu stiprināšana Kursas vasaras vidusskolā
12.	2020.LV/DP/10	ĪRIJAS LATVIEŠU NACIONĀLĀ PADOME (ĪLNP)	Ko varu es Latvijai dot

13.	2020.LV/DP/02	Labo cilvēku klubs	Latvijas lepnums Īrijā
14.	2020.LV/DP/23	Latviešu kultūras biedrība SAIME	Stiprai tautai stipras saknes - uzņēmēju un uzņēmīgo latviešu atbalsta cikls